

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์

จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบล การสนทนากลุ่ม (focus group) ซึ่งประกอบด้วย ประชาชน เครือข่ายสตรี และผู้ร่วมปฏิบัติงานกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และการสังเกตการณ์ อย่างมีส่วนร่วม (participate observation) เช่น เข้าร่วมการประชุม เป็นต้น ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วน ตำบลโคกกรวด องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม และองค์การบริหารส่วนตำบลสีตุ๊ก (ผลการวิจัย ภาควิชา ก) สามารถนำมาวิเคราะห์ภายใต้กรอบวิธีคิดในการวิจัย และแนวคิดทฤษฎี ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ ตั้งไว้ ดังนี้

- 1) ภูมิหลังและปัจจัยในการเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่นของผู้นำสตรี
- 2) รูปแบบการใช้อำนาจบริหารของผู้นำสตรีในท้องถิ่นด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยผ่านทักษะและการมีส่วนร่วมของชุมชน
- 3) ปัจจัยด้านเพศสภาพว่าส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างไร

4.1 ภูมิหลังและปัจจัยในการเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่นของผู้นำสตรี

เมื่อศึกษาภูมิหลังและประวัติชีวิตของผู้นำสตรีในท้องถิ่น พบว่า ผู้นำสตรีส่วนใหญ่มีความใกล้ชิด กับบิดาตั้งแต่เด็ก และมักยึดแบบอย่างบิดาในการดำเนินชีวิต โดยบิดามีอิทธิพลในการตัดสินใจเรื่อง สำคัญในชีวิต เช่น การศึกษา การครองเรือน การทำงาน เป็นต้น และสมาชิกในครอบครัวของผู้นำสตรี ส่วนใหญ่เป็นผู้นำของชุมชนอยู่ก่อนแล้ว อาทิเช่น บิดาเป็นกำนัน สามีเป็นกำนัน พี่ชายเป็นกำนัน และ น้องชายเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น รวมทั้งมีอำนาจทางการเมืองในชุมชนด้วย ผู้นำสตรีจึงได้รับอิทธิพลทางความคิดในเรื่องการเมืองจากบิดา สามี พี่ชาย และน้องชายเป็นหลัก สำหรับความรู้สึกนึกคิดเรื่องความเท่าเทียมกันระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ผู้นำสตรีได้รับการปลูกฝัง อบรมเลี้ยงดูมาจากครอบครัว การศึกษา และสภาพแวดล้อมที่สั่งสมมาตั้งแต่เด็ก เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 อาศัยอยู่กับน้ำสาวซึ่งสามารถทำงานได้ทุกอย่างทั้งงานบ้าน ดูแลลูก และวางแผนการดำเนินธุรกิจ ใน ครอบครัว ผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึกชื่นชมในตัวน้ำสาวมากที่เป็นผู้หญิงเก่ง จึงปฏิบัติตามที่น้ำสาวสั่งสอน และยึดเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต และเกิดความเชื่อว่าผู้หญิงก็มีความสามารถเท่าเทียมผู้ชาย สามารถนำพาครอบครัวไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้ และผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 ได้รับการปลูกฝังความ คิดจากพ่อในการเป็นผู้นำ และตอนเด็กจะตามหลังพ่อซึ่งเป็นกำนัน ไปพบปะผู้คนตลอด ทำให้รู้สึกว่าการเป็นผู้นำไม่ว่าหญิงหรือชายก็เป็นได้ แต่อยู่ที่ตัวเรามากกว่าว่าประพฤติดีเป็นที่ยอมรับของชาวบ้าน

หรือไม่ เป็นต้น ทำให้ผู้นำสตรีคิดออกนอกกรอบระบบชายเป็นใหญ่ ผู้นำสตรีเหล่านี้จึงเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองว่าสามารถเป็นผู้นำสตรีได้ และสามารถทำงานพัฒนาท้องถิ่นได้เท่าเทียมกับเพศชาย โดยมีคติประจำใจที่แสดงออกถึงความเด็ดเดี่ยวกล้าเผชิญปัญหา ทั้งนี้ นอกจากความสามารถส่วนตัวของผู้นำสตรีแล้ว ภูมิหลังและพื้นฐานครอบครัวมีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมให้ผู้นำสตรีกล้าก้าวเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่น เพราะครอบครัวมีฐานะมั่นคงเป็นที่นับถือของสมาชิกในชุมชน สามารถให้ความช่วยเหลือชาวบ้านมาตั้งแต่สมัยปู่ย่าตายายจนถึงปัจจุบัน ครอบครัวของผู้นำสตรีจึงเป็นที่พึ่งของชาวบ้านมาโดยตลอด

นอกจากนี้ก่อนที่สตรีจะออกมาสู่โลกภายนอกได้นั้น ต้องเกิดการต่อสู้ภายในครอบครัวให้เกิดจากการยอมรับจากสมาชิกภายในครอบครัวก่อน อาทิเช่น ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 อยู่ในครอบครัวคนจีนซึ่งนับถือและให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง แต่ผู้ให้สัมภาษณ์พยายามแสดงศักยภาพของตนเองในการดูแลกิจการธุรกิจภายในครอบครัวจนเป็นที่ไว้วางใจของสมาชิกในครอบครัว จึงทำให้สมาชิกในครอบครัวให้การยอมรับในการทำงาน สำหรับการลงเล่นการเมืองท้องถิ่นนั้น พี่ชายกับน้องชายลงเล่นการเมืองระดับท้องถิ่นก่อนแล้ว ซึ่งจะเห็นว่าในครอบครัวยังให้ความสำคัญผู้ชายก่อนผู้หญิงในการก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้นำในพื้นที่สาธารณะ ตรงจุดนี้มีส่วนทำให้ผู้นำสตรีพยายามแสดงบทบาทความเป็นผู้นำเพื่อเทียบเท่าสมาชิกผู้ชายในบ้านให้เห็นว่าสมาชิกผู้หญิงทำได้เหมือนสมาชิกผู้ชาย เพราะแม้กระทั่งธุรกิจครอบครัวตนยังสามารถดูแลจนประสบความสำเร็จมาแล้ว ผู้ให้สัมภาษณ์จึงตัดสินใจลงสมัครเลือกตั้งนายก อบต. เพราะอยากรู้ว่าการพัฒนาท้องถิ่นเขาทำกันอย่างไร และเพื่อเป็นตัวแทนสตรีในตำบลเข้าไปพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า แต่สำหรับครอบครัวของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 และคนที่ 3 เป็นครอบครัวไทย ซึ่งให้ความเอาใจใส่ดูแลลูกสาวอย่างมาก บิดาจึงสนิทสนมกับลูกสาวและความสนิทสนมที่บิดามีให้ ทำให้ผู้นำสตรีทั้ง 2 ท่าน ได้รับการปลูกฝัง แนวความคิดและแบบอย่างความประพฤติของบิดามาโดยตลอด จนทำให้รู้สึกว่าคุณเป็นตัวแทนของบิดาในการดูแลสมาชิกในครอบครัว ทำให้ผู้นำสตรีเกิดบุคลิกลักษณะความเป็นผู้นำโดยธรรมชาติ และสมาชิกในครอบครัวให้การยอมรับ ซึ่งการยอมรับดังกล่าวเกิดจากการแสดงบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีให้แก่สมาชิกในครอบครัวทุกคน ดังนั้นเมื่อตัดสินใจลงสมัครนายก อบต. สมาชิกในครอบครัวจึงให้การสนับสนุน เพราะความเป็นผู้นำที่มีมานานทำให้ทุกคนยอมรับและเชื่อมั่นในศักยภาพของผู้นำสตรีทั้ง 2 ท่าน ว่าสามารถทำงานทั้งนอกบ้านและในบ้านได้พร้อมๆกัน

แต่อย่างไรก็ตาม การเข้ามาสู่การเมืองระดับท้องถิ่นไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับสตรี นอกจากมีภูมิหลังแล้ว ต้องมีปัจจัยอีกหลายประการในการฟันฝ่าอุปสรรคการกีดกันพื้นที่การเข้ามาสู่อำนาจการเมืองเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เพราะฉะนั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้ เพื่อจะทำให้เห็นภาพการแหวกผ่าน

ความคิดระบบขายเป็นใหญ่ และการก้าวเข้ามาสู่การเมืองจนสามารถทำให้ประชาชนเกิดการยอมรับในความเป็นผู้นำสตรี

ผู้นำสตรีแต่ละท่านต้องผ่านการต่อสู้เข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่นก่อนจึงจะเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ เพราะฉะนั้นปัจจัยที่สำคัญในการเข้ามาเป็นผู้นำสตรีระดับท้องถิ่นมีดังนี้

4.1.1 อำนาจการครอบครองปัจจัยการผลิต จากการวิจัย พบว่า ผู้นำสตรีส่วนใหญ่เป็นเจ้าของทรัพย์สินส่วนใหญ่ภายในครอบครัว เช่น รถยนต์ ที่ดิน บ้าน และของใช้ภายในบ้าน และสามารถตัดสินใจในเรื่องต่างๆภายในบ้าน แต่ถ้าเป็นเรื่องที่สำคัญมีผลกระทบโดยตรงต่อสมาชิกในครอบครัวก็จะมีสามีหรือบิดาหรือพี่ชายน้องชายมาช่วยคิดตัดสินใจ ผู้นำสตรีจะมีบทบาทในการถือครองปัจจัยการผลิตในครอบครัว เพราะส่วนใหญ่ต้องทำหน้าที่ดูแลสมาชิกในครอบครัวทุกด้าน เช่น อาหารการกิน การศึกษา การรักษาพยาบาล เป็นต้น ถึงแม้ผู้นำสตรีจะมีอำนาจการครอบครองปัจจัยการผลิตเป็นส่วนมาก แต่ไม่มีอิสระอย่างเต็มที่ในการตัดสินใจเรื่องสำคัญภายในครอบครัว เพราะว่าจะทำอะไรก็ต้องบอกสามีหรือบิดาเสมอ เช่น ซื้อมอเตอร์ไซค์ที่ดิน และซื้ออ้อย เป็นต้น ยกเว้นผู้นำสตรีบางท่านมีอำนาจตัดสินใจเรื่องสำคัญในครอบครัว เนื่องจากปัจจัยการผลิตที่มีอยู่เป็นของบิดามารดาของผู้นำสตรีมาตั้งแต่เดิม และอำนาจการเมืองที่สามีมีอยู่ก็ได้มาจากการสะสมความดีของฝ่ายตระกูลผู้นำสตรี ผู้นำสตรีที่ได้ทำการศึกษาส่วนใหญ่ก็มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีความพร้อมในด้านการเงินสามารถให้ความช่วยเหลือประชาชนได้ทันที ทั้งทุนทรัพย์ สิ่งของ และแรงกาย ประชาชนสามารถพึ่งพาอาศัยเวลาทุกซักราบได้

4.1.2 พลังกลุ่มเครือข่ายสตรี จากการวิจัยพบว่า ผู้นำสตรีส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในกลุ่มสตรี อาทิ กลุ่มแม่บ้านทำเบเกอรี่ กลุ่มแม่บ้านทอเสื่อ เป็นต้น ภายในตำบล หมู่บ้าน ก่อนที่จะเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่กลุ่มเครือข่ายสตรีจะมีส่วนผลักดันอย่างมากให้ผู้นำสตรีเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่นลงสมัครเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะกลุ่มสตรีต้องการผู้นำที่เป็นตัวแทนของกลุ่มเพื่อช่วยเหลือและปกป้องประโยชน์ของสตรีในชุมชน ทั้งในเรื่องการฝึกอบรมอาชีพ การศึกษาดูงาน และการจัดกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น จึงออกหาเสียงให้ผู้นำสตรีในการลงสมัครเลือกตั้งนายกอบต. โดยไม่ต้องจ้างหรือขอร้องให้ช่วยหาเสียงแต่อย่างใด ทุกคนทำตามความสมัครใจ เพราะพวกเขาถือว่า นี่คือตัวแทนโดยตรงของกลุ่มสตรีที่แท้จริง เพราะกว่าจะมาถึงการสนับสนุนของกลุ่มสตรีนั้น นายกอบต.แต่ละคนเป็นสมาชิกในกลุ่มสตรี ซึ่งมีความสนิทสนมและร่วมงานกิจกรรมกับสมาชิกในกลุ่มสตรีมาโดยตลอด นอกจากนี้ยังมีการเชื่อมโยงเครือข่ายสตรีที่อยู่ภายนอกตำบล อำเภอ เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้ระหว่างกลุ่มและเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสตรี รวมทั้งยึดแบบอย่างด้านการปกครองบริหารจัดการของกลุ่มสตรีบางกลุ่มที่ได้ไปศึกษาดูงานนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของกลุ่มตน ซึ่งการเป็นระบบเครือข่ายดังกล่าวสร้างพลังการต่อรองต่ออำนาจรัฐหรืออำนาจจากนักการเมืองท้องถิ่น(สส.สจ.)ได้อย่างมาก เช่น

การรวมกลุ่มเพื่อหาตลาดจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และการของบประมาณฝึกอบรม เป็นต้น และขยายไปสู่พลังมวลชนตามมา การที่กลุ่มเครือข่ายสตรีมีพลังมวลชนมากขึ้นการต่อรองในเรื่องที่ต้องการของกลุ่มก็มีน้ำหนักการต่อรองเพิ่มมากขึ้นตามขนาดและพลังมวลชนที่กลุ่มสตรีมีอยู่

4.1.3 ความสัมพันธ์กับกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มนักการเมือง จากการวิจัยพบว่า ผู้นำสตรีส่วนใหญ่ มีสมาชิกในครัวเรือนเป็นผู้นำในท้องถิ่นมาก่อน ได้แก่ สามี บิดา พี่ชาย และน้องชาย โดยมีการสืบทอดทายาททางการเมืองต่อมา เพราะฉะนั้นความสัมพันธ์กับกลุ่มนักการเมืองในท้องถิ่นจึงมีมาตลอดก่อนที่จะลงสมัครเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะเน้นเสียงที่จะได้ส่วนหนึ่งมาจากฐานคะแนนเสียงเดิมของสามี บิดา พี่ชาย และน้องชายที่มีอยู่แล้ว ผู้นำสตรีจึงปฏิเสธความช่วยเหลือในการหาเสียงจากกลุ่มผลประโยชน์และนักการเมืองระดับจังหวัดและระดับชาติ เช่น สส.ในเขต และสส.ระบบพรรค เป็นต้น เพื่อหลีกเลี่ยงการโจมตีจากฝ่ายตรงข้าม การเป็นหนี้บุญคุณจนต้องเข้าสู่ระบบอุปถัมภ์ระหว่างผู้มีอำนาจมากมาสู่ผู้มีอำนาจน้อยกว่าเป็นการช่วยเหลือกันอย่างไม่เป็นที่สิ้นสุด และบางครั้งประชาชนที่ไม่ชอบหรือไม่พอใจกลุ่มผลประโยชน์หรือนักการเมืองระดับจังหวัดและระดับชาติก็อาจไม่สนับสนุนผู้นำสตรีด้วย แต่ก็มีผู้สมัครเลือกตั้งนายกอบต.ฝ่ายตรงข้ามโจมตีว่าเป็นผู้หญิงจะทำอะไรได้ ไม่รู้ว่าจะลงสมัครทำไม โดยส่วนใหญ่ใช้ความเสียเปรียบทางด้านสรีระมาโจมตีมากกว่าดูที่ความสามารถและผลงานที่เคยทำมา

4.1.4 ค่านิยมในฐานะความเป็นผู้นำสตรี จากการวิจัยพบว่า ผู้นำสตรีมีความเห็นว่า ผู้หญิงควรได้รับความเท่าเทียมกันกับผู้ชายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในปัจจุบันผู้หญิงเก่งกว่าผู้ชายสามารถทำงานบริหารในท้องถิ่นได้ เพราะการเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลใช้สมองในการบริหารจัดการมากกว่าใช้กำลัง และสามารถไปทำงานได้ทั้งกลางวันกลางคืนในพื้นที่นอกพื้นที่ สำหรับเรื่องสรีระจึงไม่ใช่อุปสรรคที่จะทำให้ผู้หญิงถูกจำกัดพื้นที่ทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ถึงแม้ว่าสังคมส่วนใหญ่จะให้การยอมรับนักการเมืองสตรีน้อยกว่านักการเมืองผู้ชาย แต่ผู้นำสตรีเล็งเห็นว่าสตรีต้องตระหนักรับรู้ ว่าสิทธิของตนที่ควรได้รับมีอะไร ซึ่งถือได้ว่าเป็นค่านิยมความเชื่อในฐานะความเป็นผู้นำสตรีในระดับเบื้องต้น จากนั้นควรตื่นตัวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มสตรีหรือเข้าร่วมทางการเมืองโดยลงสมัครเลือกตั้งอย่างจริงจัง ถือว่าเป็นการเกิดค่านิยมความเป็นสตรีระดับกลาง จนในที่สุดสตรีมีความต้องการและสามารถเข้าสู่ตำแหน่งนายกอบต.ได้ ซึ่งถือว่าเป็นการเกิดค่านิยมในความเป็นผู้นำสตรีระดับสูง เพราะสามารถเป็นผู้กำหนดนโยบายและมีอำนาจในการตัดสินใจพัฒนาท้องถิ่นได้ เพื่อจะได้มีโอกาสเข้ามาพัฒนาท้องถิ่นให้ดีขึ้น และการที่จะหาพื้นที่เข้าไปสู่การเมืองระดับท้องถิ่นให้มากขึ้น ก็ต้องเกิดจากความต้องการของสตรีเองเป็นสำคัญ และรองลงมาเป็น การสนับสนุนของครอบครัว จึงจะทำให้มีโอกาสเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่นได้เพิ่มขึ้นจากอดีต ทั้งนี้ เนื่องด้วยสภาพสังคมเปิดโอกาสให้สตรีแสดงความคิดเห็นและร่วมพัฒนาประเทศในด้านต่างๆอย่างกว้างขวาง ผู้นำสตรีจึงมีความเชื่อมั่นว่า อนาคตสตรีจะสามารถเข้ามาสู่การเมืองระดับท้องถิ่นได้จำนวนเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ผู้นำสตรีมีความเห็นว่าก่อนลงสมัครเลือกตั้ง

นายกอบต.ต้องต่อสู้กับสมาชิกในครอบครัวให้เกิดการยอมรับว่าผู้นำสตรีจะต้องเอาเวลาให้สังคมมากขึ้น เพราะฉะนั้นงานในบ้านและหน้าที่ประจำที่เคยทำอยู่จะต้องถูกดึงออกไปใช้กับงานส่วนรวม ซึ่งผู้นำสตรีมีวิธีต่างๆ เช่น จ้างแม่บ้าน หรือมอบหน้าที่ให้สมาชิกในครอบครัวช่วยกันทำ เป็นต้น ซึ่งในภาพรวมเป็นการแก้ปัญหาภายในครอบครัวได้ดีในระดับหนึ่ง สมาชิกในครอบครัวจึงยินยอมให้ลงสมัครเข้าสู่การเมือง การปกครองระดับท้องถิ่น เมื่อลงสมัครเลือกตั้งความเป็นผู้หญิงมักได้รับการสนับสนุนจากประชาชนมากกว่าผู้สมัครผู้ชาย เพราะความเป็นเพศหญิงมีความตั้งใจ อ่อนโยน รู้จักประนีประนอม มนุษย์สัมพันธ์ดี และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น จึงทำให้เข้ากับประชาชนได้ง่ายกับทุกกลุ่ม

สำหรับนายกอบต. โลกกรวดและอบต.สี่สุกได้รับการเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกอบต.จากประชาชน ต่อจากนั้นสมาชิกอบต.ซึ่งเป็นผู้ชายส่วนใหญ่จะเป็นผู้เลือกสมาชิกอบต.ด้วยกันให้ดำรงตำแหน่งนายกอบต. นายก.อบต.ทั้ง 2 แห่งได้รับเลือกเพราะสมาชิกอบต.เหล่านั้นรู้จักและเคยร่วมงานกับพี่ชายและสามีของนายกอบต. จึงไว้วางใจว่านายกอบต.จะสามารถเป็นผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นได้ เพราะที่ผ่านมาสมาชิกในครอบครัวของนายกอบต.ได้สร้างผลงานและช่วยเหลือชาวบ้านไว้มาก แต่สำหรับนายกอบต.หนองกระทุ่มได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน แต่ในตำบลหนองกระทุ่มมีผู้หญิงเป็นสมาชิกอบต. 8 คน เป็นจำนวนครึ่งหนึ่งในสภาอบต. ถือว่าเป็นอบต.ที่มีสมาชิกอบต.ผู้หญิงมากที่สุดในเขตอำเภอเมือง และสมาชิกอบต.เหล่านี้ลงสมัครเลือกตั้งตามที่นายกอบต.ชักชวน เพื่อสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ประกอบกับการทำงานของสมาชิกอบต.ผู้หญิงมีความรับผิดชอบและรวดเร็ว ทำให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด นายกอบต.จึงพยายามชักชวนให้ผู้หญิงลงสมัครเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น เพื่อช่วยเป็นพลังขับเคลื่อนในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

สำหรับเหตุผลที่ผู้นำสตรีตัดสินใจลงสมัครเลือกตั้งอบต. เพราะต้องการพัฒนาท้องถิ่นตนเองให้เจริญเหมือนตำบลอื่น และสามารถกระจายความเจริญเท่าเทียมกันทุกพื้นที่ โดยให้ตำบลอื่นได้รู้ว่าผู้หญิงเป็นนายกอบต.ก็สามารถบริหารบ้านเมืองได้เหมือนกัน ไม่ใช่จะมีแต่ผู้ชายที่ลงสมัครเลือกตั้งเท่านั้น ผู้หญิงมีสิทธิ์ที่จะได้รับเลือกเป็นนายกอบต.ได้เหมือนกัน

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้นำสตรีส่วนใหญ่สามารถเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่นได้ ประกอบด้วย ความสัมพันธ์กับกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มนักการเมือง มีส่วนสำคัญในการเข้าสู่การเมืองของผู้นำสตรี ถึงแม้ว่าผู้นำสตรีส่วนใหญ่จะไม่ได้รับความช่วยเหลือหรือการสนับสนุนจากกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มนักการเมืองระดับจังหวัดและระดับชาติในการหาเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งๆที่กลุ่มผลประโยชน์และนักการเมืองดังกล่าวต้องการช่วยเหลือ เพราะผู้นำสตรีต้องการก้าวเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองในท้องถิ่นด้วยตนเอง รวมทั้งกลุ่มเครือข่ายรวมและญาติพี่น้องเท่านั้น ผู้นำสตรีไม่ต้องการเป็นหนี้บุญคุณกลุ่มบุคคลเหล่านั้น และเกรงว่าจะเกิดปัญหาตามมามากมายถ้าไปติดขัดกับบุคคลดังกล่าว การที่บุคคลเหล่านั้นต้องการช่วยเหลือผู้นำสตรี เพราะการแบ่งงานระหว่าง

หญิงและชายที่สังคมกำหนด ทำให้ผู้หญิงใกล้ชิดกับปัญหาทุกข์สุขของคนในครอบครัวและเพื่อนบ้าน ทำให้ผู้หญิงกลายเป็นที่พึ่งที่ค้ำของนักการเมืองระดับชาติในการเข้าถึงสมาชิกชุมชน และการรู้จักเอาใจผู้อื่นสร้างให้ผู้หญิงมีคุณสมบัติที่เหมาะสมอย่างมากสำหรับการเมืองระดับท้องถิ่น ดังนั้นกลุ่มผลประโยชน์และนักการเมืองจึงต้องการให้ผู้นำสตรีช่วยเหลือคนในการพาเข้าหาสมาชิกในชุมชน เพื่อเป็นฐานคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง และการแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ต่อไป ถึงอย่างไรก็ตามไม่ว่าผู้นำสตรีจะตัดขาดความสัมพันธ์กับนักการเมือง เพราะผู้นำสตรีส่วนใหญ่เน้นสนิทคุ้นเคยกับนักการเมืองท้องถิ่นเป็นอย่างดี เนื่องจากสมาชิกในครอบครัว เช่น บิดา สามี พี่ชาย และน้องชาย เป็นผู้นำในท้องถิ่นมาก่อน และสมาชิกบางคนก็ยังคงเป็นนักการเมืองท้องถิ่นในปัจจุบัน ซึ่งมีส่วนในการผลักดันให้ผู้นำสตรีเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่น เพราะมีฐานคะแนนเสียงเดิมของสมาชิกในครอบครัวที่สั่งสมกันมานานแล้ว และสมาชิกในครอบครัวที่เป็นนักการเมืองระดับท้องถิ่นนั้นมีส่วนในการถ่ายทอดปลูกฝังให้ผู้นำสตรีสนใจการเมืองและอยากเข้ามารับใช้ประชาชนและชุมชนของตน ถือว่าเป็นการสืบทอดอำนาจการเมืองท้องถิ่นต่อกันมา เพราะฉะนั้นการผลักดันโดยตรงให้ผู้นำสตรีเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่น คือความสัมพันธ์กับนักการเมืองระดับท้องถิ่นที่เป็นสมาชิกภายในครอบครัวนั่นเอง

แม้ว่าครอบครัวของผู้นำสตรีจะยื่นโอกาสให้ผู้นำสตรีลงสมัครเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลก็ตาม แต่ผู้นำสตรีต้องมีค่านิยมในฐานะความเป็นผู้นำสตรี จึงทำให้สมาชิกในครอบครัวเห็นความเป็นผู้นำอย่างโดดเด่นกว่าสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว อาทิ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 มีพี่ชายและน้องชาย แต่ไม่มีใครอยากเล่นการเมืองท้องถิ่นต่อบิดา บิดาจึงขอร้องให้ผู้ให้สัมภาษณ์ลงสมัครเลือกตั้ง เพื่อสืบทอดทายาททางการเมืองของตระกูล ถึงแม้ว่าจะเป็นผู้หญิงแต่การที่ผู้ให้สัมภาษณ์มีค่านิยมในฐานะความเป็นผู้นำสตรี จึงถึงเห็นถึงคุณค่าความเป็นผู้หญิงของคนที่มีความสามารถทางการเมืองและการพัฒนาท้องถิ่นเท่าเทียมกับผู้ชาย บุคลิกภาพในการแสดงออกจึงมีความเป็นผู้นำแตกต่างจากสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว ครอบครัวจึงเลือกผู้นำสตรีเป็นตัวแทนในการสืบทอดอำนาจทางการเมืองของตระกูล การที่ผู้หญิงจะมีความคิดที่เชื่อมั่นในความเป็นผู้นำสตรีจะต้องผ่านกระบวนการสั่งสมทางความคิดมาตั้งแต่เด็กหรือกระบวนการขัดเกลาทางสังคม อันได้แก่ ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน เป็นต้น เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางเพศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ได้จาก ทฤษฎีความเป็นเจ้าครอบงำ (Theory of Hegemony) ของ Antonio Gramsci กล่าวคือ ผู้นำสตรีได้มีค่านิยมหรือความเชื่อทางชนชั้นว่าตนคือชนชั้นเพศหญิง ซึ่งถูกกดขี่จากสังคมชายเป็นใหญ่ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จึงได้ขยายอุดมการณ์ของความเป็นเพศหญิงให้ชนชั้นรองอื่นๆ ยอมรับ เช่น กลุ่มแม่บ้าน อสม. ชมรมผู้สูงอายุ เป็นต้น โดยดำเนินการผ่านกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชนในฐานะเป็นสื่อตัวกลางระหว่างชนชั้นเพศหญิงกับชนชั้นต่างๆ ในชุมชนเพื่อจะดึงมาเป็นพวกตน การต่อสู้ทางอุดมการณ์ นั่นคือ ความเท่าเทียมกันระหว่างเพศหญิงและเพศชาย เป็นเรื่องที่ผู้นำสตรีส่วนใหญ่แสวงหาเรียกร้องความยินยอมเป็นหลัก และการต่อสู้ใน

ระดับอุดมการณ์ดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นก่อนหน้าชัยชนะทางการเมือง เพราะชัยชนะทางอุดมการณ์เป็น “เครื่องค้ำประกัน” ที่สำคัญที่สุดที่จะนำไปสู่ชัยชนะทางการเมืองและ**ทฤษฎีอุดมการณ์** ของ **Louis Althusser** กล่าวคือ ผู้นำสตรีจำเป็นต้องทำให้สตรีและบุรุษได้ยอมรับความเสมอภาคทางเพศ ซึ่งกลไกการครอบงำอุดมการณ์มีมากมาย ตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน สื่อมวลชน ไว้อภัยขัดเกลาคนให้เป็นตามความประสงค์ของสังคม จะเห็นได้ว่าผู้หญิงจำนวนมากไม่กล้าก้าวไปสู่พื้นที่สาธารณะ เพราะโครงสร้างส่วนบนที่เป็นระบบชายเป็นใหญ่ยังมีอิทธิพลกำหนดความคิดความเชื่อในเรื่องเพศของตนอยู่ ดังนั้นต้องสร้างค่านิยมในฐานะความเป็นผู้นำสตรีในการเท่าเทียมกันทางเพศให้ขยายวงกว้างขึ้น เพื่อให้ผู้หญิงกล้าที่จะก้าวสู่โลกสาธารณะมากขึ้น โดยมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนรวมมากขึ้น ส่งผลให้เกิดอำนาจการต่อรองความเท่าเทียมกันทางเพศและสิทธิประโยชน์ที่เพศหญิงควรได้รับจากสังคม ครอบครัว ที่ทำงาน มากขึ้นตามไปด้วย และการสร้างค่านิยมในความเป็นผู้นำสตรีมีความสอดคล้องกับสตรีนิยมสายอ่อนรากลอน โคน โดยเป็นการค่อยๆแทรกซึมไปที่ละเล็กทีละน้อยผ่านการต่อสู้ในระดับเล็กๆเน้นที่การมีกลุ่มองค์กรขนาดเล็ก เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มส่งเสริมอาชีพ เป็นต้น มากกว่าเน้นกลุ่มขนาดใหญ่ที่เป็นทางการมีการบริหารจากส่วนกลาง เมื่อผู้นำสตรีมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองก็มีความมั่นใจกล้าออกมาสู่พื้นที่สาธารณะ

แต่ถ้าขาดพลังเจียบในสังคมชุมชน อาทิ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มส่งเสริมอาชีพ อสม. เป็นต้น การเข้าสู่การเมืองก็จะเป็นไปได้ยากสำหรับผู้นำสตรีเช่นกัน เพราะฉะนั้น**พลังกลุ่มเครือข่ายสตรี**จึงมีส่วนสำคัญมากเช่นกันในการผลักดันผู้นำสตรีก้าวเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่น กล่าวคือ ผู้นำสตรีส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มสตรีภายในตำบลหมู่บ้านก่อนที่จะเข้ามาสู่การเมืองท้องถิ่น และผู้นำสตรีส่วนใหญ่เป็นแกนนำในกลุ่มสตรีดังกล่าว ถึงแม้ว่าจากการศึกษาพบว่าการสร้างเครือข่ายสตรีเป็นการจัดตั้งเพื่อผลประโยชน์เบื้องต้น นั่นคือ การส่งเสริมกลุ่มอาชีพของสตรี ทำให้มีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งเพื่อพัฒนาสินค้าของกลุ่มเป็นที่ยอมรับ แต่ภายใต้การส่งเสริมอาชีพก็มีการแลกเปลี่ยนความคิดและกิจกรรมทางการเมืองระหว่างกลุ่มสตรีภายในจังหวัดเดียวกันและต่างจังหวัด ซึ่งบางครั้งอาจจะดูว่าการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยลงก็ตาม แต่ความรู้สึกลึกซึ้งที่จะผลักดันสมาชิกในกลุ่มเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นก็ไม่ได้น้อยไปแต่อย่างใด เพียงแต่ไม่ได้แสดงออกแจ่มแจ้ง เป็นการเคลื่อนไหวอย่างเรียบง่ายไม่เอิกเกริกในการช่วยเหลืออย่างผู้สมัครผู้ชาย เพราะฉะนั้นภาวะการเป็นผู้นำของสตรีในกลุ่มสตรี สามารถอธิบายได้จาก**ทฤษฎีภาวะผู้นำ (Leadership Theory)** โดย **Plano** ได้กล่าวถึงความหมายผู้นำซึ่งสอดคล้องกับผู้นำสตรีที่ได้ศึกษา คือ เป็นบุคคลที่สามารถใช้อิทธิพลได้มากในการควบคุมและการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ผู้ได้รับอำนาจจากความมั่นคงสถานภาพด้านครอบครัว ระบบชั้นวรรณะ หรือความมีสติปัญญาเป็นเลิศ และเป็นผู้นำเป็นองค์ประกอบของโครงสร้างอำนาจของท้องถิ่น

ชาติ และชุมชน สำหรับภาวะการเป็นผู้นำของผู้มีส่วนใหญ่มีลักษณะบุคลิกภาพหรือพฤติกรรมที่มีผลต่อการครอบงำหรือชี้นำบุคคลอื่นให้ดำเนินกิจกรรมต่างๆของกลุ่มหรือองค์กรเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และประเภทของผู้นำจากลักษณะการเกิดของผู้นำ ของ **Ordway Tead** ชี้ให้เห็นว่าผู้นำสตรีที่ศึกษาก่อนจะเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้นำจากการเลือกของกลุ่ม (the group — selected — leader) เป็นผู้นำที่เกิดจากการเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน ผู้นำประเภทนี้จะปฏิบัติกรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และผลประโยชน์ของกลุ่มอย่างแท้จริง ซึ่งจะเป็นวิธีการที่จะรักษาอำนาจและการยอมรับจากกลุ่มไว้ได้ ในกลุ่มสตรีก็มีการสร้างเครือข่ายสตรี เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ประสบการณ์ และร่วมมือกันต่อสู้เพื่อกลุ่มสตรี ดังนั้นการสร้างเครือข่ายเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้หญิงรวมตัวกันเป็นกลุ่มเป็นองค์กรหนึ่งกำลังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเท่าเทียมกันทางเพศ ซึ่งเครือข่ายสตรีเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สามารถเข้าไปส่งเสริมกระบวนการตัดสินใจของผู้หญิง ผู้นำสตรีส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกเครือข่ายสตรีให้เป็นตัวแทนของกลุ่มลงสมัครเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และช่วยออกหาเสียงในการเลือกตั้งโดยไม่ได้หวังเงินหรือค่าตอบแทน เพียงแต่ต้องการให้ผู้นำสตรีของตนได้เข้าไปพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญเหมือนกับที่พัฒนาของกลุ่มของตนจนประสบความสำเร็จ เมื่อได้รับแรงสนับสนุนจากสมาชิกเครือข่ายสตรีซึ่งมีหลายกลุ่มในชุมชน ผู้นำสตรีจึงกล้าที่จะเข้าสู่การเมืองท้องถิ่น เพราะมีฐานพลังกลุ่มเครือข่ายสตรีเป็นกำลังสำคัญในการช่วยพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้ การเกิดเครือข่ายกลุ่มสตรีของตำบลสีสุกและตำบลโคกกรวดเป็นแบบเครือข่ายวิวัฒนาการ คือ กลุ่มบุคคลมารวมกันด้วยวัตถุประสงค์กว้างๆ ในการที่จะสนับสนุนกัน และเรียนรู้ไปด้วยกันก่อน และถูกจุดประกายความคิดจากภายนอก เช่น พัฒนาชุมชน เป็นต้น ซึ่งกำลังพัฒนาตนเองให้เป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งอยู่ ส่วนตำบลหนองกระทุ่มเป็นเครือข่ายที่เกิดโดยธรรมชาติ คือ เกิดจากที่คนมีความคิดตรงกัน ประสบกับสภาพปัญหาเดียวกันมาก่อน มารวมตัวเพื่อแลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์ ไปจนถึงร่วมกันแสวงหาทางเลือกใหม่ที่ดีกว่าในการดำรงอยู่ของกลุ่มสมาชิก อันเป็นแรงกระตุ้นที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มเอง มีแนวโน้มที่เครือข่ายจะขยายตัวเพิ่ม จึงเป็นตัวอย่างให้เห็นถึงการจัดตั้งเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ช่วยให้สามารถเข้าไปส่งเสริมกระบวนการตัดสินใจของผู้หญิงได้ง่ายขึ้น ความสำคัญของเครือข่ายเป็นการทำงานในรูปของการกระตุ้นให้ผู้หญิงรวมตัวกันเป็นกลุ่มเป็นองค์กร ผลักกำลังกันพัฒนาสังคม รวมทั้งผลักดันสิ่งทีส่งผลถึงชีวิตความเป็นอยู่ของผู้หญิง ซึ่งเครือข่ายเป็นเส้นทางนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้เท่าๆกับการพัฒนาตัวปัจเจกบุคคล การเชื่อมั่นในเจตนารมณ์และในตัวสมาชิกก็สามารถทำให้เครือข่ายมีความยั่งยืนกว่าสถาบันที่ยึดยึดมาจากระบบ

ทั้งนี้ ความจริงอีกประการที่เป็นปัจจัยในการเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่นที่ต้องยอมรับกัน คือ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้สมัครเลือกตั้ง โดยศึกษาจากอำนาจการครอบครองปัจจัยการผลิต แม้ว่าผู้นำสตรีจะเป็นเจ้าของทรัพย์สินส่วนใหญ่ในครอบครัวและสามารถตัดสินใจเรื่องต่างๆภายในบ้านได้ก็ตาม แต่อำนาจการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของครอบครัวยังไม่มีอำนาจเด็ดขาดเต็มที่ต้องปรึกษามาร่วมใน

ครอบครัวก่อน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **Rosaldo** ที่กล่าวว่า อำนาจของผู้หญิงนั้นจะมีอาณาบริเวณอยู่ แต่เฉพาะในขอบรั้วของบ้านเท่านั้น ส่วนอำนาจของผู้ชายนั้นจะมีขอบเขตกว้างขวางกว่ามากเพราะอยู่ในโลกสาธารณะ มีข้อน่าสังเกตว่าหากเป็นการตัดสินใจซื้อของใช้เล็กๆน้อยๆจะอยู่ในอำนาจสั่งการของผู้หญิงได้ แต่หากเป็นการตัดสินใจของครอบครัวที่จะซื้อของขนาดใหญ่ เช่น รถยนต์ ฯลฯ มักจะเป็นการตัดสินใจของผู้ชายหรือการตัดสินใจร่วมกัน แม้แต่อำนาจการตัดสินใจในการออกเสียงเลือกตั้งมักเป็นเพียงเสียงสะท้อนของ “พ่อ” “สามี” หรือ “ลูกชาย” เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ **Karl Marx** ยังพูดถึงระบบชายเป็นใหญ่ที่หมายถึงเฉพาะ ความสัมพันธ์ทางการผลิตในครัวเรือน ซึ่งหัวหน้าครัวเรือนเป็นเจ้าของหรือควบคุมปัจจัยการผลิตและ จัดการแรงงานของสมาชิกภายในครอบครัว จึงมองความเป็นรองของผู้หญิงไปทำงานที่ผู้หญิงทำ และงานที่ผู้หญิงส่วนใหญ่ทำ คือ งานบ้าน และงานที่ทำนอกบ้านถือว่าเป็นงานที่ก่อให้เกิดผลผลิต (productive work) แต่เมื่อนำมาใช้กับปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการเป็นสังคมทุนนิยมทำให้ผู้หญิงต้องออกมาทำงานนอกบ้าน เพื่อทำมาหากินเหมือนผู้ชายหาเงินเลี้ยงสมาชิกของครอบครัว กลายเป็นว่าผู้หญิงต้องรับภาระหนักกว่าผู้ชายถึงสองเท่า ทั้งงานบ้านและงานนอกบ้าน และเจ้าของปัจจัยการผลิตในครัวเรือนของผู้นำสตรีส่วนใหญ่ ผู้นำสตรีเป็นเจ้าของแทนผู้ชายซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือน แต่การที่ผู้หญิงเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตก็ไม่ได้ทำให้ผู้หญิงมีอำนาจสิทธิขาดในทุกเรื่องของครอบครัว ยังคงต้องได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกผู้ชายในครอบครัวเหมือนเดิม เพราะฉะนั้นการเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตในครอบครัวไม่ได้บ่งชี้ว่าคนนั้นจะมีอำนาจในครอบครองทุกเรื่อง แต่สำหรับการเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่น เรื่องอำนาจการครอบครองปัจจัยการผลิตยังคงมีความสำคัญที่สามารถทำให้ผู้นำสตรีเข้าไปสู่การเมืองดังกล่าวได้ ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะอำนาจการครอบครองปัจจัยการผลิตมีมากกว่าคนอื่นๆ ในชุมชน ทำให้สามารถนำผลผลิตที่เหลือจากการใช้ภายในครอบครัวมาช่วยเหลือชาวบ้านเวลาเดือดร้อนถือเป็นการสร้างบุญคุณให้กับชาวบ้าน ชาวบ้านก็ให้ความนับถือจนกลายเป็นผู้นำแบบไม่เป็นทางการ จึงมีส่วนผลักดันในด้านที่ชาวบ้านให้การยอมรับในระดับหนึ่งที่สามารถฟังฟังในยามทุกข์ยากได้ ทำให้ผู้นำสตรีลงมาสู่เส้นทางทางการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อรับใช้ประชาชนพร้อมทั้งประกาศตัวเป็นผู้นำอย่างเป็นทางการ

4.2 รูปแบบการใช้อำนาจบริหารของผู้นำสตรีในท้องถิ่น ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยผ่านทักษะและการมีส่วนร่วมของชุมชน

เมื่อผู้นำสตรีได้ผ่านการต่อสู้จากการเลือกตั้งเพื่อเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่นจนได้รับเลือกเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ก็จะต้องดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล และนโยบายของตนที่ได้ให้คำมั่นสัญญาแก่ประชาชนไว้ตอนหาเสียงเลือกตั้งไปพร้อมๆกัน

นโยบายของรัฐในปัจจุบันมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาระดับ 3 ปัญหา คือ ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาความยากจน และปัญหาผู้มีอิทธิพล ซึ่งหน่วยงานของราชการทั้งหลายได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวอย่างเร่งด่วนถือเป็นวาระแห่งชาติ สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลนอกจากจะต้องดำเนินการตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลแล้ว ก็จะต้องยึดข้อบังคับทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติสภาพตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มาตรา 66 และมาตรา 67 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นของอบต. ซึ่งได้กำหนดให้อบต.มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และอบต.มีหน้าที่ต้องทำในเขต อบต. ดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- (2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล
- (3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

จะเห็นได้ว่า นโยบายของรัฐเป็นการครอบงำจากโครงสร้างส่วนบนซึ่งเป็นระบบชายเป็นใหญ่ที่กำหนดให้องค์กรระดับรากหญ้าต้องปฏิบัติตาม ถึงแม้ว่ามีการกำหนดการดำเนินงานต้องเป็นไปตามแผนพัฒนาตำบล ซึ่งประชาคมหมู่บ้านเป็นผู้เสนอว่าในชุมชนต้องการพัฒนาอะไร แต่ก็ต้องดำเนินงานไปตามกรอบที่รัฐกำหนดไว้ เช่น หมวดรายจ่ายงบกลาง หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ หมวดค่าจ้างชั่วคราว หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ หมวดค่าสาธารณูปโภค หมวดเงินอุดหนุน และหมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งการดำเนินนโยบายของนายก อบต.ก็ต้องถูกครอบงำโดยข้อกำหนดเหล่านี้ เพราะ

ฉะนั้นการดำเนินนโยบายของนายกอบต.ผู้หญิงจะสามารถมีอำนาจต่อรองให้เกิดนโยบายใหม่ๆที่เป็นประโยชน์ได้หรือไม่ก็ต้องศึกษาถึงการใช้อำนาจในการบริหารทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ประกอบกับการดำเนินงานควบคู่ไปกับนโยบายของรัฐที่กำหนดโดยรัฐบาลและข้อกฎหมายที่ต้องเป็นไปตามเป้าประสงค์ตามที่โครงสร้างส่วนบนกำหนดไว้ และนโยบายที่ตนนำเสนอตอนหาเสียงเลือกตั้งด้วย ซึ่งนโยบายของนายกอบต.มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและอำนาจหน้าที่ของอบต. เพราะฉะนั้นการดำเนินนโยบายของอบต.จึงขึ้นอยู่กับนายกอบต.เป็นสำคัญว่าจะเน้นพัฒนาท้องถิ่นไปในทิศทางใดในการนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

จากการศึกษาพบว่า นายกอบต.ผู้หญิงส่วนใหญ่มีการวางแผนการทำงานทั้งเรื่องหลักในการบริหารงานนโยบายด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ดังนี้

1) หลักในการบริหารงานของผู้นำสตรีส่วนใหญ่ คือ การให้เกียรติทุกคนในสำนักงาน ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวกในการพัฒนาท้องถิ่น เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยคิดถึงภาพรวมของประชาชนในหมู่บ้านว่าชาวบ้านต้องการอะไรก็ทำตามเสียงของประชามหมู่บ้าน และในการทำงานไม่คิดผลประโยชน์ส่วนตัว

2) นโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจของผู้นำสตรีเน้นการส่งเสริมอาชีพให้กลุ่มแม่บ้านเป็นเศรษฐกิจของชุมชน และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐานเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เน้นส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่ยั่งยืน โดยการถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านให้คนรุ่นหลังสืบทอดต่อไป รวมทั้งให้ประชาชนทำบัญชีรายรับรายจ่าย และวางแผนการออม เพื่อควบคุมการใช้จ่ายภายในครัวเรือน ลดภาระหนี้สินกับการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย

3) นโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นด้านสังคมของผู้นำสตรีเน้นการให้สมาชิกในชุมชนออกกำลังกายเพื่อสุขภาพร่างกายแข็งแรง ส่งเสริมการศึกษาให้เด็กเรียนจบอย่างน้อยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่งเสริมเยาวชนให้กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง โดยจัดกิจกรรมแข่งกีฬาและการแสดงดนตรี และพยายามให้พ่อแม่ดูแลเอาใจใส่ลูกอย่างใกล้ชิด รวมทั้งให้การช่วยเหลือคนชรา เด็ก และผู้ด้อยโอกาส เช่น ให้เบี้ยยังชีพคนชรา คนพิการ ผู้ป่วยโรคเอดส์ เป็นต้น และการแก้ไขปัญหาคาชาดแคลนน้ำในช่วงหน้าแล้ง

4) นโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นด้านการเมืองของผู้นำสตรีเน้นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการแสดงความคิดเห็นหรือแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น และยึดหลักเสียงข้างมากของประชามหมู่บ้านในการดำเนินงานด้านต่างๆในชุมชน และยังคงอยากนำกิจกรรมเกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น อบต. เป็นต้น ไปจัดในชุมชน เพื่อกระตุ้นให้ชาวบ้านตื่นตัวเรื่องสิทธิประโยชน์ทางการเมืองที่ชาวบ้านควรได้รับรู้

หลังจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้นำนโยบายของรัฐ อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และนโยบายของตนที่กำหนดไว้ค่อนหาเสียงเลือกตั้งมาบริหารจัดการให้การดำเนินงานคล่องไปตามเป้าประสงค์ และนำนโยบายไปใช้พัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม โดยผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าว ส่งผลให้รูปแบบการใช้อำนาจบริหารในการพัฒนาของท้องถิ่น มีลักษณะดังนี้

4.2.1 ด้านการเมือง จากการวิจัยพบว่า อบต.ทั้ง 3 แห่ง มีการจัดประชุมชาวบ้าน โดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ 2 ครั้ง ซึ่งการประชุมในแต่ละครั้งส่วนใหญ่เป็นการจัดร่วมกันระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ ส.อบต. และเรื่องที่น่าสนใจที่ประชุมส่วนมากเป็นเรื่องสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม ถนนชำรุด โรคระบาด เป็นต้น มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ชักถามข้อสงสัยและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในชุมชน สำหรับเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชนนั้น มีการประชุมและเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมหาแนวทางและวางแผนแก้ไขปัญหทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เช่น ภาวะภัยแล้ง ช่วยกันลดตัดไม้ทำลายป่า ช่วยขุดลอกคลอง และเสนอสร้างฝายกักเก็บน้ำ เป็นต้น

4.2.2 ด้านเศรษฐกิจ จากการวิจัยพบว่า ในชุมชนมีการส่งเสริมกลุ่มอาชีพหลายกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแม่บ้าน เพราะฉะนั้นอาชีพที่ส่งเสริมจึงเป็นงานที่ผู้หญิงถนัด ได้แก่ การทำเบเกอรี่ ไม้ดอกไม้ประดับ ทอผ้า และทอเสื่อ เป็นต้น ทั้งนี้ อบต.ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณในด้านเศรษฐกิจ โดยมีการใช้งบประมาณในด้านนี้เพิ่มขึ้น เช่น อบต.หนองกระทุ่ม ใช้งบประมาณปี พ.ศ.2546 ด้านเศรษฐกิจ 15,000 บาท ใช้งบประมาณปี พ.ศ.2547 ด้านเศรษฐกิจ 546,840 บาท เป็นต้น แสดงให้เห็นว่านายกอบต.ให้ความสำคัญในการสร้างอาชีพและพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนมากขึ้น รวมทั้งสนับสนุนการศึกษาคุณงานนอกสถานที่ และนายกอบต.ได้ใช้พลังกลุ่มสตรีสร้างผลงานต่างๆในกลุ่มอาชีพ เพื่อใช้ในการต่อรองขอรับการสนับสนุนทั้งงบประมาณและการอบรมจากหน่วยงานภายนอก เช่น สส. อบจ. และกศน. เป็นต้น เพื่อจะพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพมาตรฐานระดับสินค้า OTOP ของตำบล

4.2.3 ด้านสังคม จากการวิจัยพบว่า การดูแลสุขภาพอนามัยของชุมชนมีสมาชิกอส.ม.ในตำบลได้ร่วมกันรณรงค์ดูแลสุขภาพร่างกายของสมาชิกในชุมชน เมื่อประชาชนส่วนใหญ่ไม่สบายก็ไปรักษาที่สถานีอนามัยของตำบล ซึ่งในปัจจุบันสถานีอนามัยของตำบลโคกกรวดและตำบลหนองกระทุ่มมีแพทย์มาประจำอยู่ที่สถานีอนามัย ทำให้ประชาชนไม่ต้องไปโรงพยาบาลในเมือง สำหรับนายกอบต.หญิงให้ความสำคัญด้านสุขภาพของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยสังเกตได้จาก อบต.สีสุก นายก อบต.ผู้หญิงใช้งบประมาณปี พ.ศ. 2547 แผนงานสาธารณสุข เป็นเงิน 258,520 บาท ส่วนนายกอบต.ผู้ชายใช้งบประมาณปี พ.ศ.2548 แผนงานสาธารณสุข เป็นเงิน 77,940 บาท นอกจากนี้ ด้านกีฬา อบต.ได้จัดการแข่งขันกีฬาขึ้นระหว่างหมู่บ้านภายในตำบลเดียวกัน

ทุกปี และยังมีการจัดกิจกรรมรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุทุกปีในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ซึ่งถือเป็นกิจกรรมร่วมกันของตำบลเป็นการเสริมสร้างทั้งด้านสุขภาพร่างกายและประเพณีวัฒนธรรมภายในชุมชน

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลผู้หญิงให้ความสำคัญเรื่องการส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้ประชาชนอยู่ดีกินดี เช่น ให้เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คนพิการ คนยากไร้ และส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ เป็นต้น มากกว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ชายที่มักให้ความสำคัญด้านการลงทุนก่อสร้าง โดยสังเกตได้จากการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปี เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกรวด นายกอบต.ผู้หญิงใช้งบประมาณประจำปี พ.ศ.2547 หมวดครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เป็นเงิน 2,457,589 บาท แต่นายก อบต.ผู้ชาย ใช้งบประมาณประจำปี พ.ศ.2548 หมวดครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เป็นเงิน 9,028,600 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกรวด,2549:6) สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม ผู้หญิงดำรงตำแหน่งนายกอบต.มาโดยตลอด ได้ใช้งบประมาณด้านบริการชุมชนและสังคม ในปี พ.ศ.2546 เป็นเงิน 757,660 บาท และปี พ.ศ.2547 เป็นเงิน 2,508,490 บาท ส่วนหมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ใช้ในงบประมาณปี พ.ศ.2546 เป็นเงิน 221,900 บาท แต่งบประมาณปี พ.ศ.2547 ใช้งบไป 201,200 บาท ซึ่งแสดงให้เห็นว่านายกอบต.ผู้หญิงให้ความสำคัญด้านสังคมเพิ่มมากขึ้น และพยายามลดงบประมาณด้านการก่อสร้างลง (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม,2547:4) ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลสีสุก นายกอบต.ผู้หญิงเน้นแผนงานสาธารณสุขโดยใช้งบประมาณปี พ.ศ.2547 เป็นเงิน 258,520 บาท แต่สำหรับงบประมาณปี พ.ศ.2548 นายกอบต.ผู้ชายใช้งบประมาณแผนงานสาธารณสุข เป็นเงิน 77,940 บาท เมื่อเปรียบเทียบจะเห็นได้ว่างบประมาณด้านนี้ถูกลดลงในสมัยนายกอบต. ผู้ชายดำรงตำแหน่ง ซึ่งนายกอบต.ผู้ชายได้ให้ความสำคัญในการใช้งบประมาณแผนงานทะเลาะและชุมชน เป็นเงิน 2,380,360 บาท เพื่อปรับปรุงเส้นทางคมนาคมในตำบล โดยที่นายกอบต.ผู้หญิงใช้งบประมาณด้านนี้เพียง 588,360 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลสีสุก,2548:8)

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบสภาพความเป็นอยู่ในชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีความแตกต่างกันมาก แต่ก่อนถนนหนทางเป็นดินลูกรัง ไฟฟ้าประปาไม่มี ปัจจุบันมีทั้งถนนคอนกรีต ไฟฟ้า ประปา ทำให้หมู่บ้านตำบลเจริญขึ้น เพราะอบต.ช่วยพัฒนาเป็นส่วนใหญ่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถตัดสินใจพัฒนาได้เอง จึงพัฒนาได้รวดเร็วกว่าในอดีต

เมื่อพูดถึงคำว่า “คนโคราชเป็นลูกย่าโม” ทุกคนมีความรู้สึกภูมิใจที่เป็นคนโคราช ถือว่าเป็นลูกหลานย่าโม แม้ท่านเป็นเพศหญิงก็ยิ่งเก่งกล้าและเข้มแข็งสามารถกู้บ้านเมืองมาได้ เพราะฉะนั้นผู้หญิงต้องเก่งเหมือนคุณย่าที่กอบกู้เอกราชมาได้ ผู้หญิงสามารถเป็นผู้นำได้เหมือนกัน ไม่ใช่ว่าจะเป็นผู้นำได้แต่ผู้ชายอย่างเดียว ผู้หญิงก็มีสมองมีความคิดเท่าเทียมกับผู้ชาย เพราะฉะนั้นการเป็นลูกย่าโมจึงเป็นรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ของผู้หญิงที่มีความสามารถปกป้องบ้านเมืองได้ ซึ่งเป็นกลวิธีอย่างหนึ่งของผู้นำสตรีที่พยายามสื่อความหมายให้ชาวบ้านเห็นถึงคุณค่าความเป็นผู้หญิงที่สามารถพัฒนาท้องถิ่นชุมชนของตนได้เช่นกัน ทำให้

ชาวบ้านเกิดความเชื่อมั่นว่าผู้หญิงก็สามารถบริหารงานในภาวะผู้นำการปกครองท้องถิ่นได้เหมือนในอดีตที่ วีรสตรีเคยกอบกู้บ้านเมืองมาจากศัตรูได้

ด้านการพัฒนาท้องถิ่นระหว่างเพศหญิงและเพศชายขึ้นอยู่กับความตั้งใจของแต่ละคนมากกว่า เพราะเมื่อดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเวลาอำเภอหรือทางราชการให้งบประมาณก็ต้องนำมาแจกจ่ายทุกหมู่บ้าน และนำข่าวสารทางอำเภอมาถ่ายทอดให้ประชาชนฟังทุกหมู่บ้าน จะแตกต่างกันในเรื่องทัศนคติ ความคิด กล่าวคือ ผู้หญิงมีความละเอียดอ่อนมองเห็นปัญหาเข้าถึงปัญหาและเข้าถึงประชาชน ไม่ลำเอียง ไม่เลือกปฏิบัติ เช่น นายกอบต.หนองกระทุ่มแจกเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุทุกคนในตำบล คนละ 300 บาท ทั้งผู้สูงอายุยากจนและฐานะดีได้รับเหมือนกันหมด และให้งบประมาณแก่กลุ่มส่งเสริมอาชีพทุกกลุ่มปีละ 10,000 บาท ถ้ากลุ่มใดมีระบบบริหารจัดการและผลผลิตดีก็จะให้การสนับสนุนงบประมาณเพิ่มอีก ซึ่งการให้งบประมาณแต่ละกลุ่มอาชีพจะวัดที่ผลงานและผลผลิตเป็นหลัก เป็นต้น มีความว่องไวเวลาเมื่ออะไรเกิดขึ้น ผู้หญิงจะไปถึงก่อน เช่น กรณีไฟไหม้ คนเจ็บป่วย คนตาย ประสบภัยพิบัติ เกิดอุบัติเหตุ เป็นต้น ส่วนผู้ชายจะมองอะไรตรงๆ ทำอะไรจะยึดความคิดของตนเองเป็นหลัก เช่น ในอบต.โคกกรวด นายก อบต.ผู้ชายเลือกสร้างถนนแทนการสร้างสะพานที่ใช้คมนาคมสัญจรระหว่างหมู่บ้านและสวนไร่นา โดยที่ประชาชนยืนยันความต้องการตามแผนพัฒนาตำบลแล้วก็ตาม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เพศไม่ได้เป็นปัญหาในการปฏิบัติงาน ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะส่วนใหญ่ใช้สมองไม่ได้ใช้กำลัง ผู้หญิงสามารถอยู่ทำงานได้ตลอดทั้งคืน ไม่ว่าปัญหาจะมารุนแรงขนาดไหนก็สามารถรับได้หมด บางครั้งผู้หญิงเก่งกว่าผู้ชาย เพราะเข้าถึงประชาชนทุกระดับและให้ความสนิทสนมเท่าเทียมกัน เพราะผู้หญิงมีพื้นฐานความเป็นแม่ที่ต้องคอยดูแลสมาชิกในครอบครัวตลอดเวลา ทั้งเรื่องความเป็นอยู่ อาหารการกิน และการเจ็บไข้ได้ป่วย ซึ่งในกรณีของ อบต.หนองกระทุ่ม นายกอบต.ผู้หญิงได้ใช้ความเข้าใจและใกล้ชิดกับชาวบ้านในการโน้มน้าวให้รู้จักออมทรัพย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายบริโภค โดยให้จัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายในครัวเรือนแต่ละเดือน และให้ฝากเงินออมกับกลุ่มออมทรัพย์ โดยมีการจ่ายเงินปันผลให้สมาชิกทุกปี และถ้าชาวบ้านซื้อหุ้นกลุ่มเบเกอรี่ก็จะมีเงินปันผลให้ทุกปีเช่นกัน รวมทั้งมีการตั้งศูนย์สินค้าชุมชน โดยมีหุ้นทั้งหมด 472 หุ้น จะปันผลให้ผู้ถือหุ้นสินค้าในศูนย์นี้ในเดือนกรกฎาคมของทุกปี ทำให้ชาวบ้านรู้จักเก็บออมและใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นมากยิ่งขึ้น

เมื่อมีการเปรียบเทียบกิจกรรมหรือโครงการต่างๆที่ดำเนินการในอบต. สามารถจำแนกตามนโยบายรัฐบาล นโยบายที่นายกอบต.ริเริ่มสร้างสรรค์ และนโยบายที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของนายกอบต. ได้ดังนี้

กิจกรรมที่ดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล ได้แก่ 1) แก้ไขปัญหาความยากจน 2) ดูแลการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน 3) ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 4) ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 5) ส่งเสริมกลุ่มอาชีพในชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพเป็นสินค้า OTOP

กิจกรรมที่ดำเนินการตามนโยบายที่นายกอบต.ริเริ่มสร้างสรรค์ขึ้นเอง โดยแบ่งเป็น

อบต.สีสุก ได้แก่ 1) จัดตั้งกลุ่มทอเสื่ออก โดยคิดค้นรูปแบบการผลิตที่ทันสมัยและลวดลายที่แปลกใหม่
2) รมรงค์ให้ประชาชนออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพที่แข็งแรง เช่น เดินเอโรบิก เป็นต้น

อบต.โคกกรวด ได้แก่ 1) จัดกิจกรรม “การพัฒนาผู้นำชุมชน” โดยพาเยาวชนและครอบครัวไปเข้าค่าย มีเยาวชน 15 คน และผู้ใหญ่ 15 คน ร่วมทำกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในครอบครัวให้เกิดความใกล้ชิดและสามัคคีมากขึ้น 2) ส่งเสริมผลผลิตการเกษตร โดยรมรงค์ให้ประชาชนหันมาทำการเกษตรปลูกพืช เพื่อส่งไปขายในพื้นที่เขตอุตสาหกรรมของจังหวัดนครราชสีมา 3) สร้างแปลงทดลองการปลูกผักปลอดสารพิษ โดยนายกอบต.ให้ที่ดินของตนเองเพื่อใช้ในการทดลองของชาวบ้านที่สนใจ จำนวนเนื้อที่ 12 ไร่

อบต.หนองกระทุ่ม ได้แก่ 1) จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ โดยรมรงค์ให้ชาวบ้านรู้จักเก็บออมเงิน ขณะนี้มีเงินออมในตำบล 1,800,000 บาท 2) จัดตั้งกลุ่มเบเกอรี่ โดยมีเงินปันผลให้สมาชิกทุกปี ขณะนี้มีสมาชิก 106 คน 3) จัดอบรมเยาวชนทั้งตำบล เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีให้รู้จักกันทุกคน 4) จัดตั้งศูนย์สินค้าชุมชน โดยให้ประชาชนร่วมถือหุ้น มีจำนวน 472 หุ้น เมื่อประชาชนมาซื้อสินค้าในศูนย์ฯ จะได้รับเงินปันผลในเดือนกรกฎาคมของทุกปี

กิจกรรมที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของนายกอบต. ได้แก่ 1) ส่งเสริมการเล่นดนตรีของเยาวชน 2) จัดให้มีการแข่งขันกีฬาภายในตำบล 3) ให้เบี่ยยังชีพคนชราและคนพิการ 4) ป้องกันปัญหาภัยแล้งและสาธารณภัย 5) ปรับปรุงดูแลถนนหนทาง และสิ่งสาธารณูปโภคต่างๆในตำบล 6) ส่งเสริมการรักษาวัฒนธรรมประเพณี เช่น งานสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ และงานทำบุญพระเวส เป็นต้น

ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่านายกอบต.ที่ได้รับเลือกโดยตรงจากประชาชนมักจะมึนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของฐานราก คือ ประชาชนทั่วไปนั่นเอง เพราะการเลือกตั้งโดยตรงทำให้ประชาชนมีอำนาจต่อรองกับผู้สมัครเลือกตั้งนายกอบต.มากขึ้น โดยประชาชนเป็นผู้คิดกิจกรรมโครงการแล้วนำเสนอให้ผู้สมัคร ถ้าผู้สมัครยอมรับกิจกรรมโครงการที่ประชาชนเสนอ เมื่อได้ดำรงตำแหน่งนายกอบต.ก็นำกิจกรรมโครงการดังกล่าวมาเป็นนโยบายของตน เพราะถือว่าเป็นสัญญาประชาคมที่ให้ไว้ตอนหาเสียงเลือกตั้ง

จะเห็นได้ว่า เมื่อผู้นำสตรีดำรงตำแหน่งนายกอบต. ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในการบริหารงาน กล่าวคือ ด้านการเมืองใช้การมีส่วนร่วมจากประชาชนในการร่วมวางแผนหรือกำหนดนโยบายและแก้ไขปัญหาในชุมชน ด้านเศรษฐกิจให้การสนับสนุนงบประมาณและครุฝีกอาชีพตามความต้องการที่แท้จริงของชาวบ้าน ไม่ได้บังคับให้ผลิตตามผู้มีอำนาจในชุมชน และด้านสังคมมีการมุ่งเน้นในเรื่องคุณภาพชีวิตและสวัสดิการสังคมของสมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และผู้พิการ มากกว่าเน้นปัจจัยการผลิตทางเศรษฐกิจ

จากที่กล่าวในข้างต้น รูปแบบการใช้อำนาจบริหารของผู้นำสตรีในท้องถิ่นด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ที่ให้ความสำคัญการสร้างความเห็นพ้องต้องกัน ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดเสถียรภาพทางการเมืองและสังคม แต่ยังนำไปสู่ “ความเป็นเจ้าของ” (ownership) นโยบายและสถาบันซึ่งจะเป็นตัวเร่งความสำเร็จ เพราะฉะนั้น การมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการวางแผนพัฒนาของประชาชนทำให้ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของนโยบายที่อบต.ดำเนินการ และมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชุมชน ทำให้การดำเนินนโยบายต่างๆ ในชุมชนได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดี เพราะนโยบายส่วนใหญ่ยึดเสียงมติของประชาชนเป็นหลักในการพัฒนา จึงไม่ขัดกับความรู้สึกและความต้องการของประชาชน ผลจากการพัฒนาตามนโยบายของอบต.จึงประสบความสำเร็จเป็นที่พึงพอใจของประชาชน ถือได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยไม่ได้ใช้การบริหารจัดการแบบรวบอำนาจเพียงผู้เดียว

นอกจากนี้ ทฤษฎีการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ได้สรุปเรื่องกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีหลายระดับตั้งแต่ระดับต่ำเป็นการรับรู้ข้อมูลทางการเมือง ซึ่งหมายถึง ประชาชนและเครือข่ายสตรี ระดับกลางเป็นการเข้าร่วมเป็นสมาชิกทางการเมือง หมายถึง ผู้ร่วมปฏิบัติงานกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อาทิเช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล แกนนำกลุ่มสตรี เป็นต้น ส่วนระดับสูงเป็นผู้กำหนดนโยบายและมีอำนาจในการตัดสินใจ คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เวลาชาวบ้านมีเรื่องเดือดร้อนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถตัดสินใจสั่งการให้ดำเนินการแก้ไขได้ทันที เพราะเป็นผู้บริหารสูงสุดในตำบลด้านการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ Mibrath ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยได้ศึกษาความแตกต่างทางเพศ พบว่า เพศชายเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง โดยในหมู่คนที่มีความฐานะต่ำ (lower status) อัตราการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกันมาก ผู้ชายเข้าไปมีส่วนร่วมมากกว่า แต่ในหมู่คนที่มีความฐานะสูง (upper status) อัตราความแตกต่างในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ชายและผู้หญิงมีน้อยมาก สิ่งที่ทำให้เพศหญิงและเพศชายมีอัตราการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันนั้น สาเหตุมาจากการที่ผู้ชายมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองมากกว่าผู้หญิง กล่าวคือ ความรู้สึกที่ว่ามีคุณสมบัติเพียงพอที่จะไปเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการเมืองนั้น ผู้ชายมีมากกว่าผู้หญิง เพราะฉะนั้นอัตราความแตกต่างในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของเพศชายและหญิงจะลดน้อยลงก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่มากขึ้น โดยผู้หญิงมีความรู้มากขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น มีการออกไปทำงานนอกบ้าน และมีการขยายตัวของภาคเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสิทธิสตรี ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้หญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ชาย เพราะอบต.ที่อยู่ใกล้ชุมชนเมืองผู้ชายออกไปทำงานโรงงานหรือทำงานรับจ้าง เวลาที่มีการประชุมหรือมีกิจกรรมในชุมชนผู้หญิงจึงถูกให้เป็นตัวแทนของสมาชิกในครอบครัวมาร่วมประชุมและทำกิจกรรมต่างๆ มากกว่าผู้ชาย และในกลุ่มผู้หญิง

มีการตื่นตัวที่จะลงสมัครเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น ซึ่งอาจจะไม่เป็นไปตามที่ Mibrath กล่าวไว้ว่า เพศชายเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง แต่มีความสอดคล้องในเรื่องอัตราความแตกต่างในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของเพศชายและหญิงจะลดน้อยลงก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่มากขึ้น เพราะผู้ชายต้องออกไปทำมาหากินมากขึ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงน้อยลง ส่วนผู้หญิงมีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่มากขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม กล่าวคือ มีความรู้มากขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น มีการออกไปทำงานนอกบ้าน และมีการขยายตัวของ การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสิทธิสตรี ทำให้เกิดการตื่นตัวในสิทธิของตนเองทั้งความเป็นพลเมืองและความเป็นสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นกว่าในอดีตอย่างเห็นได้ชัดจากการให้การสนับสนุนของกลุ่มเครือข่ายสตรีในการหาเสียงให้นายองค์การบริหารส่วนตำบล

4.3 ปัจจัยด้านเพศสภาพส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างไร

4.3.1 ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างด้านเพศสภาพ จากการวิจัยพบว่า ผู้นำสตรีเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมปฏิบัติงาน และประชาชนแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะในการพัฒนาท้องถิ่นในที่ประชุม และเมื่อรับทราบปัญหาข้อเสนอแนะนายกอบต.จะรับดำเนินการทันที ทำให้ชาวบ้านได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างรวดเร็ว เป็นผลให้เวลาจัดกิจกรรมภายในชุมชนได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านเป็นอย่างดี ในช่วงแรกผู้ร่วมปฏิบัติงานยังไม่มั่นใจว่าผู้นำสตรีจะบริหารงานในตำแหน่งนายกอบต.ได้ แต่เมื่อผู้นำสตรีกล่าวในที่ประชุมถึงความตั้งใจและแสดงวิสัยทัศน์ในการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบกับสามารถแก้ปัญหาเรื่องการของบประมาณในที่ประชุมได้ จึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานทั้งเพศหญิงและเพศชายให้การยอมรับการบริหารงานของนายกอบต.ค่อนข้างมาก รวมทั้งนายกอบต.เปิดกว้างในการรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมปฏิบัติงาน และเวลาทำอะไรต้องทำให้เป็นขั้นเป็นตอนมีเป้าหมายกำหนดที่แน่นอนชัดเจนและจริงจังกับการทำงาน ซึ่งจะค้นหาข้อมูลอย่างละเอียดก่อนทำการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เพื่อป้องกันความผิดพลาด ซึ่งบางครั้งถูกมองจากบุคคลภายนอกว่าตัดสินใจไม่เด็ดขาดไม่รวดเร็ว

4.3.2 ความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจ จากการวิจัยพบว่า ผู้นำสตรีแม้จะได้ดำรงตำแหน่ง นายกอบต.แล้ว ยังคงต้องรับผิดชอบในการทำงานบ้านและดูแลบ้าน แม้ว่าจะมีการจ้างแม่บ้านมาช่วยทำงานบ้านก็ตาม แต่ก็ยังต้องทำหน้าที่ซื้อของใช้ภายในบ้าน ซึ่งผู้นำสตรีไม่สามารถตัดขาดหน้าที่เกี่ยวกับงานบ้านได้ แม้จะต้องออกมาทำงานนอกบ้านแล้วก็ตาม เพียงแต่น้ำหนักในความรับผิดชอบในเรื่องงานบ้านอาจมีมากบ้างน้อยบ้างตามแต่โอกาส โดยที่สมาชิกผู้ชายในครอบครัวไม่ได้ช่วยทำงานบ้าน เพราะทำงานนอกบ้าน ทั้งๆที่ผู้หญิงก็ทำงานนอกบ้านเหมือนกัน เพราะฉะนั้นผู้หญิงจึงต้องแบกรับภาระหนักมากกว่าผู้ชายสองเท่า คือทั้งงานนอกบ้านและงานในบ้าน และเมื่อได้ดำรงตำแหน่งนายกอบต.มักจะมีปัญหากับครอบครัวในเรื่อง

การออกพื้นที่ภาคสนาม กล่าวคือ ครอบครัวเป็นห่วงไม่ยอมให้ลงพื้นที่เองกลัวเหนื่อยลำบาก และมองว่าทำให้บุคลากรในบ้านต้องทำงานเพิ่มมากขึ้นในกรณีมีธุรกิจส่วนตัว

ผู้นำสตรีมีความเห็นว่า ถ้าผู้หญิงมีเวลาว่างจากการทำงานบ้านมากขึ้นจะช่วยส่งเสริมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมาก เพราะผู้หญิงบางคนอ้างว่าต้องทำกับข้าวให้ลูกจึงไม่มีเวลามาร่วมกิจกรรมภายในชุมชน แต่ทั้งนี้ก็ต้องได้รับการยินยอมจากสามีและสมาชิกในครอบครัวไม่กระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์ภายในครอบครัว แต่ผู้นำสตรีบางท่านให้ข้อคิดว่าน่าจะขึ้นอยู่กับบุคคลมากกว่าว่ามีความสนใจอยากมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือไม่ เพราะผู้หญิงบางคนถึงมีเวลาว่างก็ขี้เกียจไม่ร่วมกิจกรรม แต่ผู้หญิงบางคนขยันทำงานทุกอย่างทั้งงานส่วนตัวและงานส่วนรวม

4.3.3 ความสัมพันธ์ในครอบครัว จากการวิจัยพบว่า สมาชิกในครอบครัวของผู้นำสตรีมีส่วนในการส่งเสริมการปฏิบัติงาน เพราะเวลาไปไหนสมาชิกในครอบครัวไม่ห้าม และลูกๆรับผิดชอบตัวเองได้ เวลาใครมาหาลูกช่วยบอกได้ว่าไปไหน ช่วยเหลือในการทำงานทั้งครอบครัว เวลามีปัญหาในการปฏิบัติงานผู้ที่ช่วยเหลือให้คำปรึกษาและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจแก้ปัญหาของผู้นำสตรี คือ สามี พี่ชาย และน้องชาย ทั้งนี้ เมื่อได้มาดำรงตำแหน่งนายกอบต.ชาวบ้านเชิญให้เป็นประธานและให้ความสนิทสนมมากกว่าสามี ซึ่งบางครั้งสามีรู้สึกด้อยกว่า แต่ผู้นำสตรีมีกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาดังกล่าวโดยพยายามให้เกิดริสามีสเป็นประธานในงานต่างๆ และปรึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานเพื่อให้สามีรู้สึกว่าการสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้นำสตรีสามีก็มีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือแนะนำ เพราะในภาพรวมจะต้องเดินตามสามี สามีจะได้รู้สึกว่าการดำรงตำแหน่งนายกอบต.ของผู้นำสตรีมิได้ทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวแตกต่างตามสถานภาพภายนอก แต่ในความเป็นจริงเดินไปด้วยกันมีเรื่องอะไรจะปรึกษาร่วมกัน ต่างคนก็ต่างทำหน้าที่ของตนไม่ก้าวถ่างกัน สำหรับการแบ่งเวลาให้กับครอบครัวยังคงเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ยังมีหน้าที่รีดผ้าล้างชามและพาลูกๆไปเที่ยว แต่บางครั้งไม่ค่อยมีเวลาให้ครอบครัวเหมือนกัน ซึ่งพยายามหากิจกรรมในวันหยุดมาชดเชยให้สมาชิกในครอบครัว เช่น ไปพักผ่อนชายทะเล หรือทำอาหารทานร่วมกัน เป็นต้น

จุดเปลี่ยนในชีวิตของผู้นำสตรีที่ทำให้เชื่อมั่นว่าสามารถเป็นผู้นำได้ คือ ความตั้งใจ ความจริงใจ และชาวบ้านให้การยอมรับ นอกจากนี้ ครอบครัว ได้แก่ บิดา สามี พี่ชาย และน้องชาย รวมทั้งประชาชนในกลุ่มแม่บ้าน อาทิจ กลุ่มทอเสื่อ กลุ่มเบเกอร์ อสม. เป็นต้น มีส่วนผลักดันผู้นำสตรีเป็นผู้นำชุมชน ซึ่งบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่ส่วนตัวของผู้นำสตรีและเป็นเบื้องหลังความสำเร็จของผู้นำสตรีในการก้าวเข้ามาปฏิบัติงานในพื้นที่สาธารณะ

เพราะฉะนั้นการดำเนินงานตามนโยบายในข้างต้นที่กล่าวมาแล้ว จะสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ในชุมชนได้หรือไม่ ต้องประกอบกับแนวทางการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งต้องฟื้นฟูโครงสร้างระบบชายเป็นใหญ่ตลอดเวลา จึงต้องศึกษาถึงปัจจัยด้านเพศสภาพว่ามีส่วนส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเริ่มจากความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างด้านเพศสภาพพบว่า ประชาชนบางกลุ่มยังคงมีความคิดว่าผู้นำสตรีจะทำงานได้เหมือนผู้ชายหรือไม่ โดยมองจากความอคติในเรื่องเพศ ซึ่งระบบชายเป็นใหญ่ครอบงำความคิดของคนส่วนใหญ่ โดยผู้นำระดับประเทศที่เป็นผู้ชายสร้างระบบความเชื่อจากโครงสร้างส่วนบน เช่น ระบบการเมือง ส่งผลต่อกิจกรรมที่มีอยู่ในสังคม ซึ่งตรงกับทฤษฎีความเป็นเจ้าครอบงำ (Theory of Hegemony) ของ Antonio Gramsci คือระบบชายเป็นใหญ่ที่ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่คิดเห็นเหมือนกัน โดยการที่ชนชั้นผู้ปกครองประสบความสำเร็จในการระดม และความสำเร็จในการผลิตซ้ำ (reproduction) ความเห็นพ้องอย่างแข็งขัน (active consent) หรือเจตนาารมณ์ร่วม (collective will) ต่อกลุ่มที่ด้อยกว่า ถือว่าเป็นการต่อสู้ระดับอุดมการณ์ มีนักคิดอีกท่าน คือ Louis Althusser กล่าวว่า การผลิตความสัมพันธ์ทางสังคมที่เป็นอยู่ขึ้นมาใหม่ ก็จำเป็นต้องทำการผลิตโครงสร้างส่วนบนด้วยวิธีการต่างๆ ขึ้นใหม่ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ไม่รู้ตัวว่าตนได้ถูกครอบงำอุดมการณ์หลักมาตั้งแต่เกิด จึงเป็นการยากที่จะให้เกิดการยอมรับความคิดแปลกใหม่ อย่างเช่น ผู้หญิงดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ผู้นำสตรีจึงต้องมีความพยายามทั้งการทำงานและการสร้างความคิดของประชาชนและผู้ร่วมงานให้เกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพการพัฒนาท้องถิ่น โดยการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายแสดงความคิดเห็น และเคารพความคิดของทุกคน โดยเฉพาะเน้นความจริงจังกับการทำงานและมีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน จนทำให้เพศเป็นส่วนส่งเสริมในการปฏิบัติงาน เพราะผู้นำสตรีได้ดึงความสามารถในส่วนที่ผู้ชายมองข้ามมาใช้ในการปฏิบัติงาน นั่นคือ ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ความอ่อนโยนเอาใจใส่ในรายละเอียดของคนทุกกลุ่ม ทำให้ผู้นำสตรีเข้าถึงชาวบ้านเป็นที่ไว้วางใจ เมื่อประชาชนได้เห็นผลงานจากการทำงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและการชี้แจงประเด็นปัญหาในที่ประชุมของชุมชนมาโดยตลอดก็เกิดการยอมรับว่าผู้หญิงสามารถบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นในตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ไม่แพ้ผู้ชาย เพราะผู้หญิงมีความรับผิดชอบและเอื้ออาทรใกล้ชิดสมาชิกในชุมชน ปัญหาทุกอย่างจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้นำสตรีดำเนินแก้ไขให้อย่างเร่งด่วนและเสมอภาค จะเห็นได้ว่าการเกิดการยอมรับผู้นำสตรีนั้นต้องทำควบคู่กันไปทั้งการสร้างความคิดหรืออุดมการณ์ให้กับชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ และการแสดงผลงานให้เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน

สำหรับปัจจัยความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจ พบว่า การแบ่งงานกันทำระหว่างเพศยังคงมีอยู่ โดยผู้นำสตรีต้องรับผิดชอบการทำงานบ้านและดูแลบ้าน แม้ว่าทำงานนอกบ้านก็ตาม ส่วนสมาชิกผู้ชายไม่ได้ช่วยทำงานบ้าน เพราะถือว่าทำงานนอกบ้านแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Rosaldo เสนอว่า

ความไม่เสมอภาคทางเพศนั้นมีพื้นฐานสำคัญมาจากการแบ่งงานกันทำ และการแบ่งพื้นที่ออกเป็น “ในบ้านและนอกบ้าน” ผู้นำสตรีจึงต้องมีภาระหนักเป็นสองเท่า คือ ทำทั้งงานในบ้านและงานนอกบ้าน ซึ่งคนส่วนใหญ่มองว่าการทำงานบ้านเป็นงานที่ไม่มีคุณค่า แต่ในความเป็นจริงงานบ้านเป็นงานที่มีคุณค่า เพราะต้องดูแลในทุกเรื่องของสมาชิกครอบครัว เช่น จัดหาอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ดูแลเวลาเจ็บป่วย เป็นต้น เพื่อผลิตแรงงานให้แก่สังคม ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับที่ **Dolla Costa & S.James** กล่าวว่า งานบ้านไม่ใช่ งานที่ไม่มีคุณค่า แต่งานบ้านเป็นงานที่สร้างผลผลิต ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องไปอยู่ในกำลังแรงงาน เพราะงานที่ทำเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับคนงานทุกคน ไม่ว่าจะเป็นการจัดหาอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ความสะดวกสบายในเรื่องที่อยู่อาศัยและความอบอุ่นทางอารมณ์ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงอยู่ของคนงาน ซึ่ง “คุณค่าส่วนเกิน” ได้ถูกคัดออกไป ดังนั้น จึงถือได้ว่าผู้หญิงเป็นผู้สร้างคุณค่าส่วนเกินเหล่านั้นด้วย นอกจากนี้ นักสตรีนิยมสายมาร์กซิสต์ยังให้ความสำคัญต่อการทำงานนอกบ้านของผู้หญิง โดยมองว่าภายใต้ระบบทุนนิยม แม้ว่าผู้หญิงได้เข้าไปทำงานในปริมณฑลสาธารณะแล้ว แต่งานที่ผู้หญิงได้ทำส่วนใหญ่ยังคงเป็นงานที่ถือว่าเป็น “งานของผู้หญิง” เช่น งานพยาบาล งานทำกับข้าว งานเย็บผ้า ครู โรงเรียนอนุบาล เพราะใกล้เคียงกับงานบ้าน จะเห็นได้ว่าสตรีที่ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนไม่มาก เพราะตำแหน่งดังกล่าวเป็นตำแหน่งของผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ และความคิดของคนส่วนใหญ่ถูกครอบงำให้เชื่อว่าเป็นงานของผู้ชายมากกว่าผู้หญิง พยายามจำกัดอาชีพให้ผู้หญิงทำ เพราะฉะนั้นถือว่าผู้นำสตรีที่ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ขยายงานของผู้หญิงให้หลากหลายขึ้น ไม่ได้จำกัดอยู่แต่งานที่ใกล้เคียงกับงานบ้านอีกต่อไป ซึ่ง **Harriet Taylor** ให้ความสำคัญเรื่องการทำงานนอกบ้านของผู้หญิงเช่นกัน โดยกล่าวว่าผู้หญิงที่แต่งงานแล้วควรทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้ มีอาชีพเป็นของตัวเอง เพราะการที่ผู้หญิงมีงานอาชีพ ทำให้ผู้หญิงมีสุขภาพจิตดี ผู้หญิงควรมีสหิทธิทำงานได้ทุกอาชีพ การอ้างว่าที่ห้ามไม่ให้ผู้หญิงทำอาชีพบางอาชีพเพื่อเป็นการปกป้องผู้หญิงจากความยากลำบากหรือความเลวร้ายของโลกภายนอก ถือว่าเป็นการต้องการตัดขาดผู้หญิงออกจากสังคม ดังนั้น การส่งเสริมให้มีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี จะต้องทำให้สตรีมีเวลาว่างจากการทำงานบ้านมากขึ้น จะได้มีเวลาร่วมกิจกรรมการเมืองในชุมชน ซึ่งมีสตรีบางท่านไม่เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆภายในชุมชน เพราะต้องทำอาหารให้สมาชิกในครอบครัวทาน แต่ผู้นำสตรีบางท่านให้ข้อคิดว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่เกี่ยวกับการมีเวลาว่างจากการทำงานบ้าน แต่ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลมากกว่า เพราะบางคนมีงานมากแต่ก็สามารถแบ่งเวลามาช่วยงานส่วนรวมได้ ถือว่าสตรีกลุ่มนี้เป็นบุคคลที่มีจิตใจมุ่งมั่นในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม ผู้นำสตรีมีความเห็นว่า สภาพเศรษฐกิจที่ผลักดันให้ผู้หญิงต้องออกไปทำงานนอกบ้านเป็นการส่งเสริมในการปฏิบัติงานตำแหน่งนายกอบต. เพราะนอกจากจะเป็นการหารายได้มาจุนเจือครอบครัวแล้ว ยังช่วยเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงานของนายกอบต. กล่าวคือ การรู้จักคนมากมายได้แลกเปลี่ยนความรู้และวิธีการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ส่งผลให้นายกอบต. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล

มากขึ้น และมีเครือข่ายในการช่วยเหลือการพัฒนาชุมชนระหว่างกัน เวลาจัดกิจกรรมในชุมชนได้รับความร่วมมือทั้งในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง

ส่วนปัจจัยความสัมพันธ์ในครอบครัว พบว่า สมาชิกในครอบครัวมีส่วนในการส่งเสริมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะสนับสนุนให้ผู้นำสตรีซึ่งอยู่ในพื้นที่ส่วนตัว (private sphere) เข้ามาปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่นซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะ และให้กำลังใจผู้นำสตรีดำเนินงานต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน เวลาผู้นำสตรีไปไหนสมาชิกในครอบครัวไม่ห้าม และเมื่อผู้นำสตรีมีภารกิจต้องไปปฏิบัติงานนอกพื้นที่สมาชิกในครอบครัวจะช่วยต้อนรับประชาชนที่มาติดต่อสำหรับในโลกทุนนิยมสมัยใหม่ได้เกิดการสร้างโลกสองโลกที่แยกขาดออกจากกันที่เรียกว่า **“ปริมาตรทวิลักษณ์” (Dual spheres)** ซึ่งไม่เพียงแต่ถูกแยกขาดออกจากกันเท่านั้น หากแต่ยังมีลักษณะอำนาจที่ไม่เสมอภาค และยังมีการใช้อำนาจครอบงำซึ่งกันอีกด้วย ผู้นำสตรีต้องแสดงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบทั้งในบ้านและนอกบ้านให้สมาชิกในครอบครัวได้เห็นว่าไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแต่อย่างใดในครอบครัว เมื่อผู้นำสตรีออกไปช่วยงานสาธารณะในพื้นที่ภายนอกบ้าน โดยโลกสาธารณะจะมีอำนาจเหนือกว่า และเป็นตัวกำหนดทิศทางของโลกในบ้าน จะเห็นได้ชัดเจนว่าอำนาจของผู้หญิงนั้นมีอาณาบริเวณอยู่แต่เฉพาะในขอบรั้วของบ้านเท่านั้น ส่วนอำนาจของผู้ชายนั้นจะมีขอบกว้างกว่ามาก เพราะอยู่ในโลกสาธารณะ และ Kollontai ได้กล่าวในเรื่องนี้ว่า ความจริงแล้วในสังคมนิยมโลกในบ้านยังถูกรอบงำจากโลกสาธารณะ กรณีตัวอย่าง การตัดสินใจว่าลูกจะเรียนอาชีพอะไร ล้วนแล้วแต่ถูกกำหนดจากโลกสาธารณะ คือ การออกกฎหมาย นโยบายรัฐ ทั้งสิ้น ดังนั้นเวลาผู้นำสตรีมีปัญหาในการปฏิบัติงานผู้ช่วยเหลือให้คำปรึกษาและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจแก้ปัญหา ได้แก่ สามี พี่ชาย และน้องชาย ซึ่งบุคคลดังกล่าวอยู่ในโลกสาธารณะและมีอำนาจกว้างขวาง สำหรับการแบ่งเวลาให้ครอบครัวของผู้นำสตรีเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง มีหน้าที่รีดผ้า ล้างจาน และพาลูกไปเที่ยว ยังคงรักษาการดูแลสมาชิกในบ้านพร้อมกับดำเนินการบริหารงานของอบต. นอกจากนี้จุดเปลี่ยนในชีวิตของผู้นำสตรีที่ทำให้เชื่อมั่นว่าสามารถเป็นผู้นำได้ คือ ความตั้งใจ ความจริงใจ และชาวบ้านให้การยอมรับนับถือ ทั้งนี้สมาชิกในครอบครัวและกลุ่มแม่บ้านมีส่วนผลักดันผู้นำสตรีเป็นผู้นำชุมชน เป็นการก้าวออกจากพื้นที่ส่วนตัวมาสู่พื้นที่สาธารณะ ซึ่งตรงกับที่ Hester Eisenstein เสนอว่า ทางเลือกในการต่อสู้ของผู้หญิงมี 3 วิธี คือ ต้องเข้าไปสู่โลกสาธารณะของผู้ชายและต่อสู้กับผู้ชายตามกติกายของผู้ชาย และเข้าไปสู่โลกของผู้ชายเพื่อเปลี่ยนแปลงมันโดยพยายามเสนอคุณค่าใหม่ที่เป็นหญิง แต่อีกวิธีที่ให้ออกจากโลกของผู้ชายเพราะมองว่าเป็นโลกที่ถูกครอบงำโดยระบบชายเป็นใหญ่ ผู้หญิงไม่มีทางสู้ได้ ผู้หญิงต้องออกไปและสร้างโลกของผู้หญิงเอง ซึ่งจากการศึกษาผู้นำสตรีในครั้งนี้ไม่เห็นเด่นชัดถึงการต่อสู้ที่จะออกไปสร้างโลกของผู้หญิง เพราะส่วนใหญ่ยัง

คงอยู่ภายใต้กฎระเบียบข้อกฎหมายของอุดมการณ์หลักที่ครอบงำสังคมอยู่ ส่วนใหญ่จะใช้สองวิธีแรกมากกว่า

จากการสังเกตการณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลประชุมประชาคมหมู่บ้าน และประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ผู้นำสตรีมีลักษณะบุคลิกภาพเป็นผู้นำมีความมั่นใจในตนเอง เวลาพูดในที่ประชุมเสียงดังชัดเจนมีอำนาจเด็ดขาดในการสั่งการให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการตามมติที่ประชุมอย่างเร่งด่วน และมีการชี้แจงข้อสงสัยอย่างชัดเจนได้ใจความ ซึ่งประชาชนให้ความร่วมมือและสนใจฟังนายกอบต.พูดชี้แจงอย่างมาก โดยมีลักษณะท่าทางชื่นชมศรัทธาและยอมรับในตัวผู้นำ อาทิ นั่งฟังไปยิ้มไป มีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบโดยการซักถามและตอบคำถามในที่ประชุม เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ร่วมปฏิบัติงานได้แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนทัศนะที่หลากหลาย ถือว่าเป็นการเรียนรู้ร่วมกันอีกวิธีหนึ่งเพื่อหาจุดสมดุลย์ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในชุมชนร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยังคงประสบปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานบ้าง อาทิ นายกอบต.สีสุก กล่าวว่า บางคนเรียกว่าสมองมูมตะแยง คือ ดีก็ว่า ไม่ดีจะหาเรื่องตลอด ถ้าสมองเนื้องอกจะสร้างสรรค์ให้ความร่วมมือพัฒนา สมองเนื้องอกคือใครจะทำอะไรก็ช่างไม่สนใจ และเวลาประชุมจะบอกประชาคมหมู่บ้านและกรรมการตรวจการจ้างว่าอย่ากลัวผู้รับเหมา ต้องได้รับคำตอบจากนายกอบต.ก่อนว่ามั่นใจแล้ว หรืออ่านเอกสารให้ดีแล้วค่อยเซ็นต์ ถึงขนาดนั้นก็ยังมีปัญหาตรงที่ว่าชาวบ้านไม่เข้าใจถนนอัดไปหนาแน่นเท่าไร ชาวบ้านจะพูดว่าดีแล้วได้เท่านี้ แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค คือ ต้องชี้แจงให้ชาวบ้านเข้าใจในข้อมูลที่แท้จริง และเข้าหาชาวบ้านอย่างใกล้ชิดเพื่ออธิบายในสิ่งที่ชาวบ้านสงสัยและไม่เข้าใจ นายกอบต.โลกกรวด กล่าวว่า สมาชิกอบต.บางคนวิจารณ์โจมตีการทำงานของตน บางครั้งไม่เห็นด้วยกับการตั้งงบประมาณก่อให้เกิดการประท้วงไม่ผ่านร่างงบประมาณในที่ประชุม ทั้งที่ตนตั้งงบประมาณตามแผนพัฒนาตำบล ซึ่งเกิดจากการจัดทำประชาคมหมู่บ้าน แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค คือ ชี้แจงให้เห็นความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่เป็นหลักไม่ใช่ช่วยเหลือแต่พรรคพวกตนเอง เรียกข้าราชการในสำนักงานให้ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ยึดมั่นประชาชนเป็นหลักไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ให้ทำงานไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และสร้างการท้าทายที่ดีกับทุกคน สร้างการแต่งกายในที่ทำงานให้เหมาะสม พุดจาให้เกียรติทุกคน ที่สำคัญ คือ ชาวบ้านมาที่อบต.เราต้องให้การต้อนรับและแก้ไขปัญหาให้พวกเขา และก่อนที่จะตอบปัญหาต้องเรียกปลัดอบต.มาถามก่อนว่าเรื่องนี้ช่วยได้หรือไม่ ฎระเบียบหรือเปล่า มีเหตุผลในการตอบเสมอ นายกอบต.หนองกระทุ่ม กล่าวว่า ส.อบต.บางคนไม่เข้ามามีส่วนร่วม แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค คือ เราจะทำหนังสือถึงเขาสัก 2-3 ครั้ง เขาจะอายเราเอง ส่วนใหญ่ส.อบต.เขาจะว่ากันเอง เราแค่พูดว่า “ตอนหาเสียงจะสละเวลาอันมีค่ามาช่วยเหลือชาวบ้าน แต่ไม่เห็นมีใครมาสละเวลาช่วยกันทำสมัยหน้าจะลงสมัครกันอีกไหม” นอกจากนี้เคยมีชาวบ้านบางคนปล่อยเงินกู้โกงชาวบ้าน พอดนไป

เจรจาต่อรองก็โทรศัพท์ไปฟ้องรายการวิทยุ ซึ่งตนต้องโทรศัพท์ชี้แจงทางรายการวิทยุทันที ทุกคนก็เข้าใจความจริงที่เกิดขึ้นว่าใครถูกใครผิด

การยอมรับบทบาทผู้นำสตรี จากการวิจัยพบว่า ในพื้นที่ อบต.ทั้ง 3 แห่ง เครือข่ายสตรี ประชาชน และผู้ร่วมปฏิบัติงานร่วมกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความต้องการผู้นำชุมชนที่มีลักษณะเข้าถึงและใกล้ชิดประชาชน สามารถดูแลสารทุกข์สุขดิบและแก้ปัญหาชาวบ้านได้ รวมทั้งมีความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหญิงและชาย พบว่า ผู้นำหญิงเน้นเรื่องสุขภาพอนามัยและสวัสดิการของสมาชิกในชุมชน ส่วนผู้นำชายมักเน้นการก่อสร้างถนนหนทางและสาธารณูปโภคต่างๆ ซึ่งสอดคล้องตามที่อาจารย์ธีรนาถ กาญจนอักษร กล่าวว่า “สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นผู้หญิงให้ความสำคัญกับโครงการต่างๆที่เกี่ยวกับการศึกษาเด็ก สวัสดิภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม และการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสมากกว่าสมาชิกผู้ชาย ซึ่งมักจะให้ความสำคัญกับโครงการก่อสร้างและสาธารณูปโภคต่างๆ” เป็นการสะท้อนให้เห็นระบบความคิดชายเป็นใหญ่ที่มุ่งแต่สร้างสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่เป็นหลักมากกว่ามองความละเอียดอ่อนของชีวิต และเมื่อมีปัญหาภายในชุมชนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถแก้ไขปัญหาได้ดีมากคือสามารถจัดการปัญหาได้รวดเร็วเป็นไปตามที่ประชาชนต้องการ และพยายามหางบประมาณมาให้ตลอด ซึ่งความสามารถของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหมือนผู้ชายคนหนึ่ง

ผลการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นเป็นที่พอใจอย่างมากของประชาชน เพราะดูแลทั่วถึงทุกหมู่บ้าน ให้ความเป็นธรรมกับทุกคน โดยยึดมติของชาวบ้านเป็นหลักในการพัฒนา และใส่ใจประชาชนเสมอ เวลาเดือดร้อนชาวบ้านสามารถไปขอความช่วยเหลือได้ตลอด นอกจากนี้ประชาชนยังมีความเชื่อมั่นอย่างมากว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะสามารถนำพาท้องถิ่นไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้ เพราะมีผลงานปรากฏให้เห็นเด่นชัดแก่สาธารณชน และเป็นคนกว้างขวางสามารถติดต่อประสานงานกับอำเภอ จังหวัด และหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งมีมนุษยสัมพันธ์ดีสามารถขอความร่วมมือจากประชาชนให้มาร่วมกิจกรรมในชุมชนอย่างพร้อมเพรียง การพัฒนาจึงดีขึ้นทุกด้าน และความสามารถที่มีอยู่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำให้ตำบลเจริญได้อย่างแน่นอน ซึ่งสิ่งที่ปรากฏเหล่านี้ได้ส่งผลสะท้อนกลับไปสู่ภาพลักษณ์องค์กรบริหารส่วนตำบล ทำให้ประชาชนเชื่อมั่นในประสิทธิภาพการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น